

מר בריה דרבנא אמר: לומר, שאם היו חובותיו וזכויותיו שקולים, והיתה כף המאזניים של דינו שקולה, ובין העבירות היתה עבירה של חילול ה', הרי היא מכרעת את כף המאזניים לרעתו.⁽¹³⁾

תנו רבנן: לעולם יראה אדם עצמו כאילו מ-ב חציו חייב וחציו זכאי. דהיינו, כאילו כל מעשיו שקולים. ולכן, אפילו אם עשה מצוה אחת בלבד, אשריו, לפי שהכריע עצמו בעשיית המצוה הזאת לכף זכות.

ומאידך, אם עבר עבירה אחת, אוי לו, שהכריע את עצמו לכף חובה. שנאמר [קהלת ט] "והוטא אחד, יאבד טובה הרבה".

דהיינו, בשביל חטא יחידי שחטא, אובד ממנו טובות הרבה, שאינן מכריעות את דינו לטובה, אלא אדרבה, חטא יחידי זה, מכריע את גורלו לחובה.

רבי אלעזר ברבי שמעון אמר: לפי היות שהעולם בכללותו נידון אחר רובו, אחר מעשיהם של רוב האנשים בעולם, אם הם זכאים או חייבים, וכמו כן גם היחיד נידון אחר רובו, אחר רוב מעשיו, אם הוא זכאי או חייב, הרי יש לו לאדם לחשב, שאם עשה

רבה אומר: זה המסתכל בקשת, לפי שיש בה משום מראה כבוד ה', וההסתכלות במראה ה' יש בה משום זלזול בכבודו.⁽¹¹⁾

רב יוסף אומר: זה העובר עבירה בסתר.

ומשנינן: לא קשיא.

הא דמצי כייף ליצריה, וכיון שיכול לכפות יצרו, ובכל זאת הוא הולך ועובר בסתר, הרי הוא כדוחק רגלי השכינה, שאומר בלבו: וכי מי רואני!?

והא דלא מצי כייף ליצריה, שאז עדיף שיעבור בסתר, ולא יחלל את ה' בעוברו בגלוי.

תנן התם: אין "מקיפין" בחילול השם, אחד שוגג ואחד מזיד.⁽¹²⁾

ומבאר הגמרא: מאי "אין מקיפין".

אמר מר זוטרא: שאין עושים כחננוני המוכן למכור בהקפה מידי פעם בפעם, ולהמתין משך זמן עד התשלום, אלא משלמים לו את עונשו מיד.

שימת הלב! ועל כך הוא מזיד ולא שוגג, והוסיף עוד, שלכן נפרעין ממנו בגלוי.

13. ולפי זה מבאר רש"י כי "מקיפין" משמעותו קירבה כדי לעיין אם הדברים דומים. והיינו אין "מקיפין" בחלול ה', שאם היו כפות המאזניים דומות ושוות במשקלן, אין הן נשארות בדמיוןן זו לזו, אלא עבירת חילול ה' מכרעת ביניהן לצד השלילה.

11. ריטב"א כאן, ועיין רש"י בחגיגה. והוסיף הריטב"א שלחכמי האמת יש בביאור ענין זה סוד גדול.

12. ביאר רבינו יונה [אבות ד ד], שאין העונש על השוגג כמו על המזיד, אלא שהחמירו כאן אפילו על השוגג משום שחייב האדם לשים על לבו שלא יבוא לידי חילול ה' אפילו מבלי משים, וכיון שלא שם לבו ומתוך כך אירע חילול ה', הרי הוא חייב על חילול ה' מתוך אי